Jak dalece ručí dráha za škodu způsobenou požárem vzniklým jiskrou z lokomotivy. Příspěvek k §u 10. lit. b) min. nař. ze dne 14. 9. 1854 č. 238 ř. z.

Požárem z jisker lokomotivy ztrávena byla obytná stavení manželů Z. a S. ve Sv. a při tom shořely žalobkyni, která bydlela u S., různé věci v žalobě vytčené, jichž náhrady se domáhá. Kromě toho byly některé její věci u Z., kteří mimo tyto předměty měli také vypůjčeny od žalobkyně nůši, tašku a kbelík na stloukání másla. Mezi věcmi shořelými byl i chlívek.

Soud prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud žalobě vyhověl, kdežto nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu prvého z těchto důvodů:

Podle § 10 lit. b) min. nař. ze dne 14. září 1854 č. 238 ř. z. jsou podnikatelstva drah povinna nahraditi všechnu škodu na veřejném i soukromém statku, která vzešla ze stavby dráhy, a učiniti taková opatření, aby sousední pozemky, budovy, atd., ani za stavby dráhy, ani později neutrpěly škody, a jsou práva z takových poškození.

Ručení toto vztahuje se tedy jenom na škody, způsobené provozem dráhy na předmětech s tělesem dráhy (tratí) v neustálém spojení jsoucích, totiž ve spojení neprojevujícím se jinak, nežli nepřetržitostí půdy (pozemků). To plyne z doslovu uvedeného předpisu: »sousední pozemky, budovy, atd.«, kteréžto »atd.« má na zřeteli jenom jiná zařízení na sousedních pozemcích, nezahrnutá pod pojem budov, která jsou s přilehlými pozemky jako jejich příslušenství (§§ 294—297 obč. z.) v trvalém spojení. To plyne také z doslovu »taková opatření« souvisícího se slovy »sousední pozemky«: míněna jsou tím opatření stálá, protože sousedství pozemků je stálé, proto i jejich ochrana proti nebezpečenství, hrozícímu z provozu dráhy, musí býti stálá. Na jiné škody, nežli na přilehlých pozemcích a jiných zařízeních na těchto jsoucích, se nevztahuje ručení dráhy podle shora uvedeného předpisu. Jmenovitě se nevztahuje na movité věci, jsoucí dočasně na pozemcích těch, a nepatřící jako příslušenství k chráněným budovám a pozemkům.

Nelze tohoto předpisu vykládati rozšiřovacím způsobem, jak to učinil odvolací soud, neboť takový výklad jest jenom tehda na místě, když zákonodárce užil užšího výrazu, než odpovídalo jeho úmyslu, nikoli tam, kde norma platí jen pro určitou podstatu skutkovou.

Žalobní nárok nemá opory ve zjištěních odvolacího soudu.

Požárem, zaviněným jiskřením z lokomotivy, ztrávena byla stavení manželů Z. a S., a při tom shořely žalobkyni, která bydlela u S., předměty v žalobě uvedené, jejichž náhrady se nyní domáhá. Kromě toho byly některé věci u Z., kteří vedle těchto věcí měli také půjčeny od žalobkyně nůši, tašku a kbelík na stloukání másla.

Odvolací soud míní, že všechny věci žalobkyni shořelé dlužno považovati za příslušenství shořevších nemovitostí, poněvadž sloužily potřebě osob v těchto nemovitostech bydlících ku provozování jejich hospodářství, a pokud jde o chlívek, že byl postaven na sousedním pozemku, že tedy šlo o zařízení na sousedícím pozemku, pokud se týče o příslušenství takových zařízení.

Nelze tohoto právního názoru sdíleti.

Platné právo vyžaduje, aby příslušenství již předem bylo ve vlastnictví vlastníka hlavní věci, a tím se vysvětluje, že příslušenství nemovité věci (§§ 295, 296 obč. z.) považuje se rovněž za nemovitost. Příslušenstvím stává se věc, když podle svého určení trvale hospodářsky slouží jiné, hlavní věci, hospodářskému podniku, když tedy není určena jen k ukojení osobních potřeb jednotlivého vlastníka tohoto podniku.

Srovnají-li se odvolací zjištění s těmito předpisy, pozná se, že věci, o jejichž náhradu je žalováno, nikdy nebyly příslušenstvím shořevších nemovitostí, že se jimi také ani nemohly státi, poněvadž nepřešly do vlastnictví vlastníků hlavní věci, t. j. shořelých hospodářství, poněvadž nebylo určeno o nich, aby sloužily trvale hospodářsky hlavní věci, totiž hospodářskému podniku, nýbrž byly samostatným vlastnictvím žalobkyně ve vyhořevších budovách pouze bydlevší.

Jde o věci, které s chráněnými nemovitostmi vůbec nejsou v nijaké spojitosti, zejména nikoli ve spojitosti trvalé, neboť po skončení právního poměru žalobkyně k majiteli vyhořevší budovy, bude tato zdánlivá spojitost s budovou opět zrušena tím, až se žalobkyně odtamtud vystěhuje. Z toho vyplývá, že se ochrana podle § 10 lit. b) min. nař. ze dne 14. září 1854, č. 238 ř. z. nevztahuje na předměty žalobkyně v žalobě uvedené, že tedy žalovaná strana není práva ze vzešlé škody na předmětech těch, ač škoda byla zaviněna požárem z jiskry z lokomotivy.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 1925 Rv I. 1909/24. *R. v z. s. Dr. —l—.*